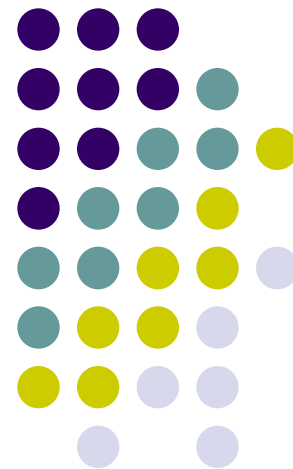

Peisajul energetic european și românesc

*Stil de viață, modele de consum,
eficiență energetică*

*Disparități, decalaje, distorsiuni
Distanța față de subcultura sărăciei energetice*

Sistemul energetic este sistemul sensibilității organismului „social”: are putere socializantă maximă

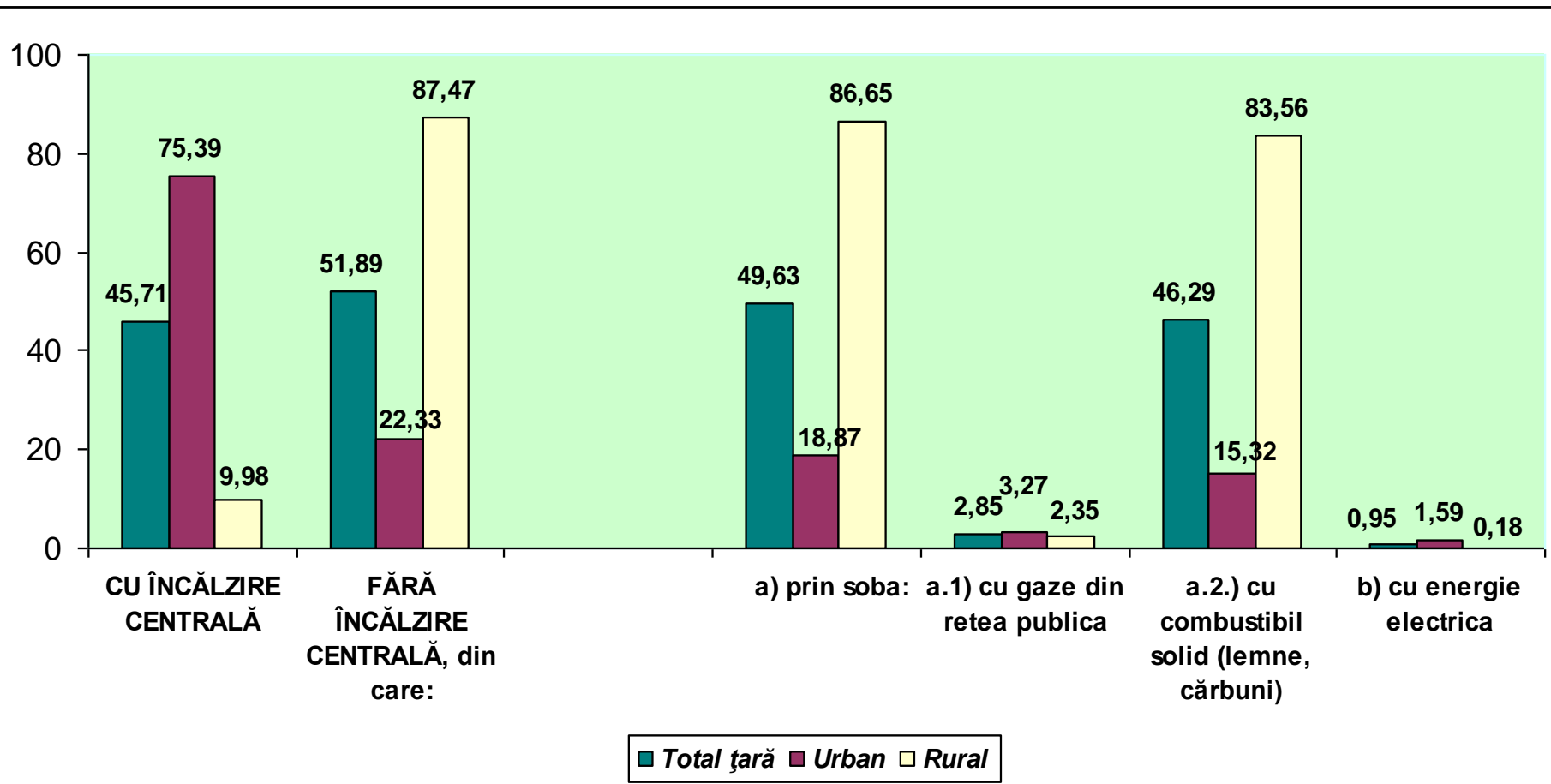
- Energie sporește puterea tuturor sistemelor: comunicaționale, circulatorii, profesionale (induce o profesionalizare radicală a întregului sistem social-economic), civilizaționale, computaționale etc.
- Cele patru cicluri Kondratiev ale tehnosistemului secundar și terțiar sunt legate de energii: petrol și gaze, electricitate, energia nucleară și informația
- Era convergenționismului: sistemele energetice sunt vehiculele universalizării societăților pe fondul conservării diversității
- Toate celelalte sisteme societale pot intra în conflict cu sistemul energetic, acesta, însă, le adeverește pe toate (căci este „hrana” lor) și, ca atare, sistemul energetic are o natură eminentemente consensuală
- Studiul energiei va revoluționa științele (un exemplu: apariția economiei computaționale, a unei alte perspective asupra legii valorii: admițând pe lângă munca umană ca sursă a valorii, munca naturii și munca divină)
- Emergologia: efectul de convergență: rata zilnică de creștere a comunității virtuale pe o singură platformă: 7000.000
- Care sunt fețele sistemului în România?

FEȚELE SISTEMULUI

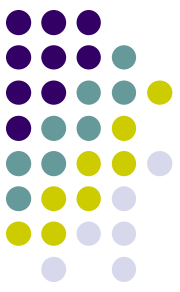
Polarizarea accesului: În România, 45,71% din locuințe (dintre care: 75,3%, urbane, 9,98%, rurale) au încălzire centrală. 83% dintre locuințele rurale folosesc sobe cu lemne.

Consumatorul vulnerabil: 100% compensație în urban, în rural, ajutorul ptru încălzire acoperă doar 50% din costul lemnului

Grafic 1. Ponderea locuințelor după modalitatea de încălzire

O CONFIRMARE - *Frank Hajdinjak*:

Președintele Federației Patronale a Asociațiilor Companiilor de Utilități din Energie (ACUE)

- "trebuie să acoperim prin rețeaua de distribuție zona care are un nivel de consum foarte scăzut.sunt destul de răspândite aceste zone cu consum redus.
- Pe viitor trebuie să ne gândim la alternative, să livrăm energie, căldură sau gaz către aceste zone în așa fel încât să devină cât mai sustenabil din punct de vedere al prețului”.

STIL DE VIAȚĂ ȘI MODEL DE CONSUM

- Subculturile consumului de energie: Stilul de viață sau subcultura consumului: în SUA **stilurile de viață**, în privința consumului de energie, sunt **geografic concentrate**, în România sunt puternic **polarizate**, în UE sunt **stratificate**
- subcultura sărăciei energetice: concentrată în Est

Povara facturilor: ponderea (%) celor ce nu-și pot achita rata/chiria pentru locuință și facturile la utilități.

În 6 ani, în România, povara a crescut cu 20 de procente peste nivelul din 2007, în Europa cu 1,7 de procente, în Vest a rămas cam la același prag (a crescut cu 0,9 de procente peste nivelul din 2007). În România avem o triplare, în UE și Vest o simplă reproducere

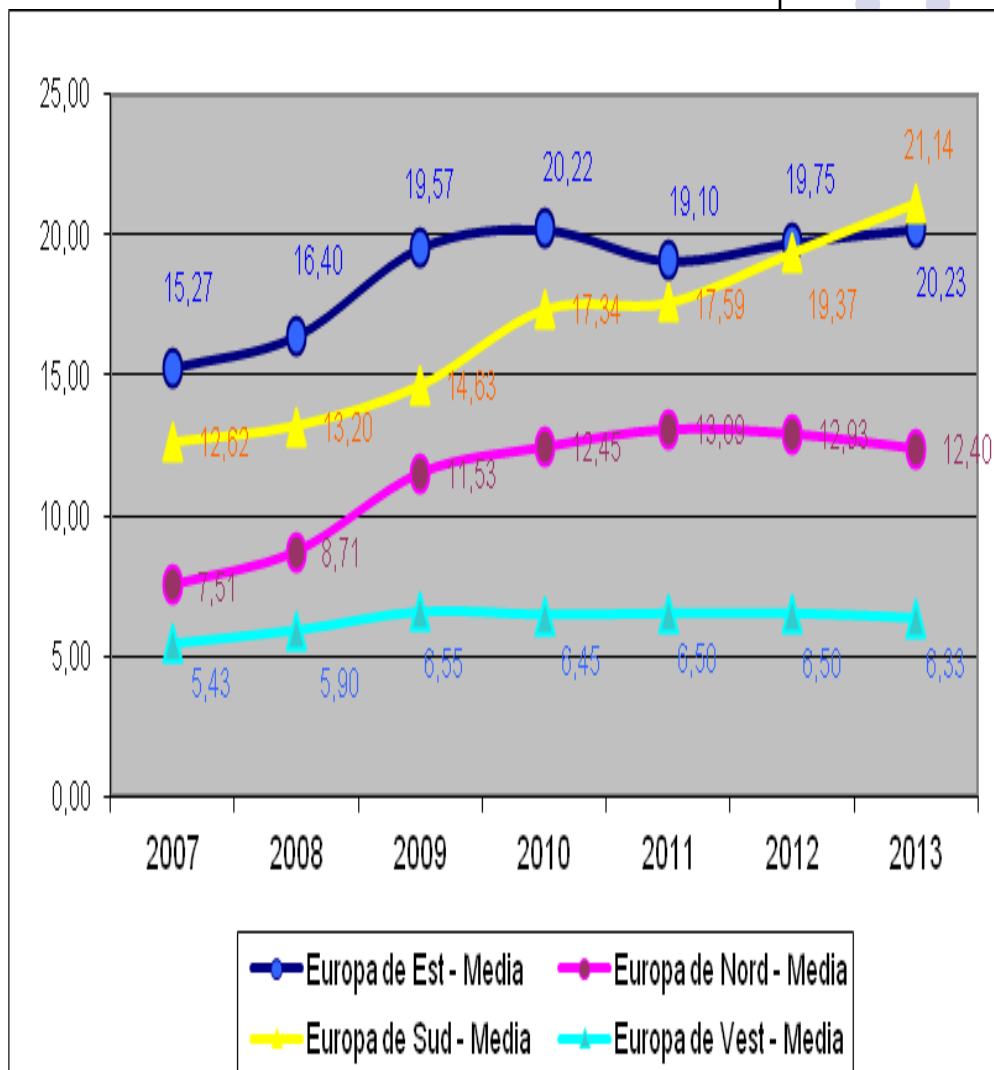
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Bulgaria	31	35.5	34.8	33.8	30.9	31.5	36.1
Cehia	5.6	4.4	5.8	6	6.1	6	5.4
Ungaria	19.1	16.5	22.2	24.3	24.7	26.4	26.2
Polonia	18.2	11.3	14.1	15.3	14.2	15.2	15.1
Romania	10.1	25.4	27.1	29.8	30.2	31.1	30.5
Slovacia	7.6	5.3	13.4	12.1	8.5	8.3	8.1
<i>Europa de est - media</i>	<i>15.27</i>	<i>16.4</i>	<i>19.57</i>	<i>20.22</i>	<i>19.1</i>	<i>19.75</i>	<i>20.23</i>
Belgia	6.1	6.9	7.3	7.8	7.8	8.3	6.5
Germania	5.8	5.6	5.6	4.9	5.2	4.8	5.1
Franta	9.8	9.6	11.2	10.8	9.9	10.2	9.2
Luxemburg	2.7	2.4	4	3.3	3.9	4.2	5.2
Olanda	4.3	4.1	4.1	4.9	4.9	5	5
Austria	3.9	6.8	7.1	7	7.3	6.5	7
<i>Europa de Vest - Media</i>	<i>5.43</i>	<i>5.9</i>	<i>6.55</i>	<i>6.45</i>	<i>6.5</i>	<i>6.5</i>	<i>6.33</i>
UE 27	10	10.4	11.7	11.9	11.6	11.5	11.7

SIGURANȚA ENERGETICĂ ȘI POVARA FACTURII (SĂRĂCIA ENERGETICĂ) PE REGIUNI ALE UE

- **Politica prețurilor și sociologia facturii: Politică prețurilor – factor al redistribuției poverii facturii; modele regionale de variație a prețurilor**
- **Consumurile energetice izobarate pe regiuni europene la nivelul UE pentru anii 2007 – 2013**
- **Graficul evidențiază consumurile critice sau izobarate în Europa. Izobarele despart bunăstarea de sărăcia energetică, pe cei capabili să-și achite facturile de săracii energetici ai regiunii (mediile anuale ale celor aflați în dificultate de a-și achita facturile).**
- **Analiza ne descoperă patru regiuni energetice**

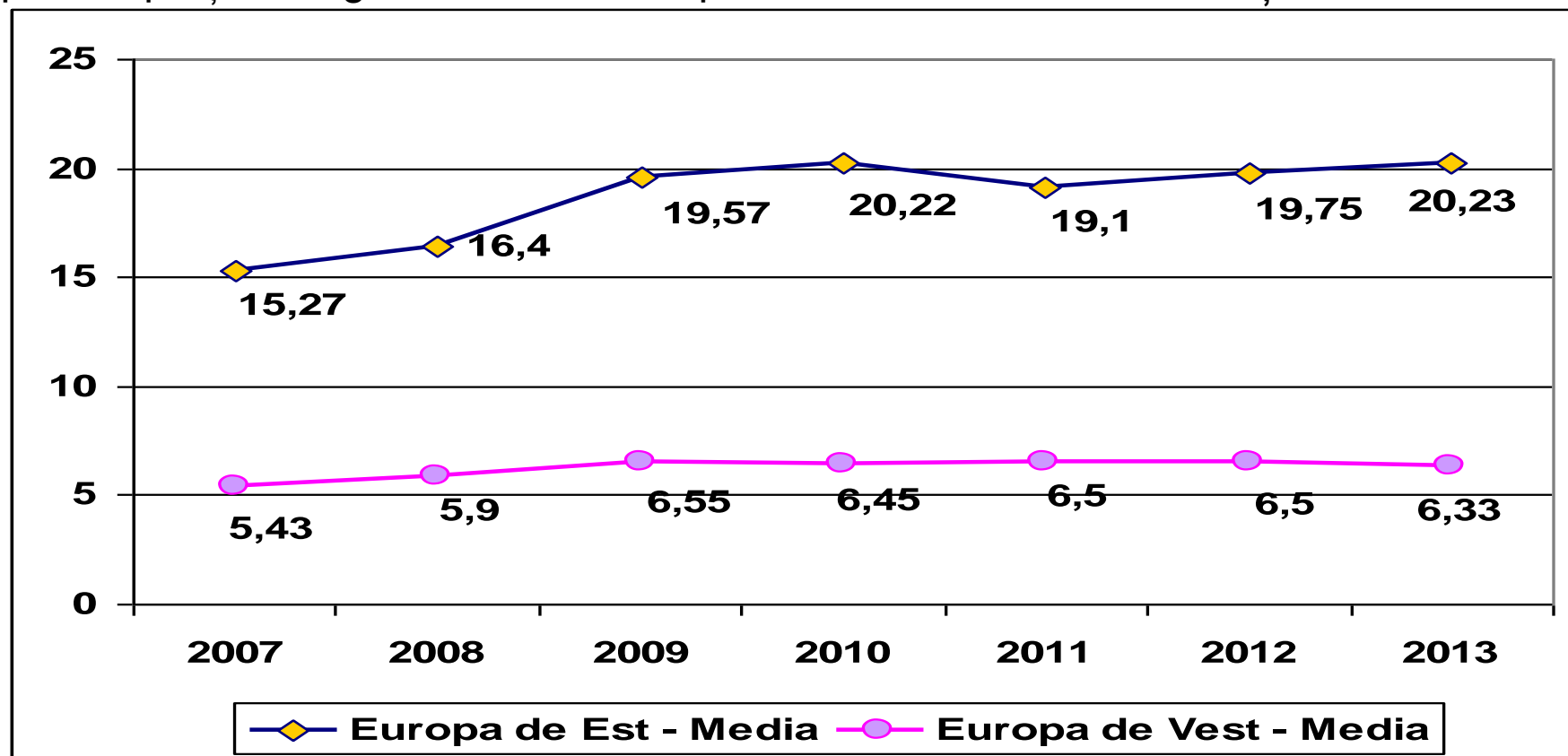
Izobarele sărăciei energetice

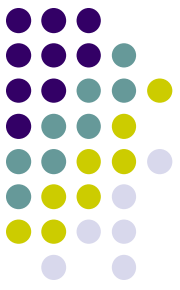
DECALAJELE STRUCTURALE ALE CONSUMULUI DE ENERGIE ÎN EUROPA

Grafic: Media regională a populației în dificultate de a-și achita rata/chiria pentru locuință și facturile la utilități. Date la nivelul a două regiuni ale UE. Serii de date 2007-2013.

Scenariul - orizont 2021: procentul celor ce nu-și vor putea achita facturile în 2021 va crește spre 35-37% (prin efectul aplicării Memorandumului semnat cu Comisia Europeană și a Acordului cu FMI). Efectul alinierii prețurilor interne la cele de import: povara prețului la gaze în factura de plată, în termenii PPS, va crește de 1,5 ori.

A patra sărăcie energetică (I)

✓ *Sărăcia energetică reziduală (SER)*

✓ *Cele trei forme ale sărăciei energetice:*

❖ *sărăcia în raport cu combustibilul,*

❖ *în raport cu resursele financiare,*

❖ *în raport cu accesul la sistem: costul echipamentului*

□ *A patra sărăcie energetică este sărăcia indusă de politica prețurilor (la scară națională, regională, europeană)*

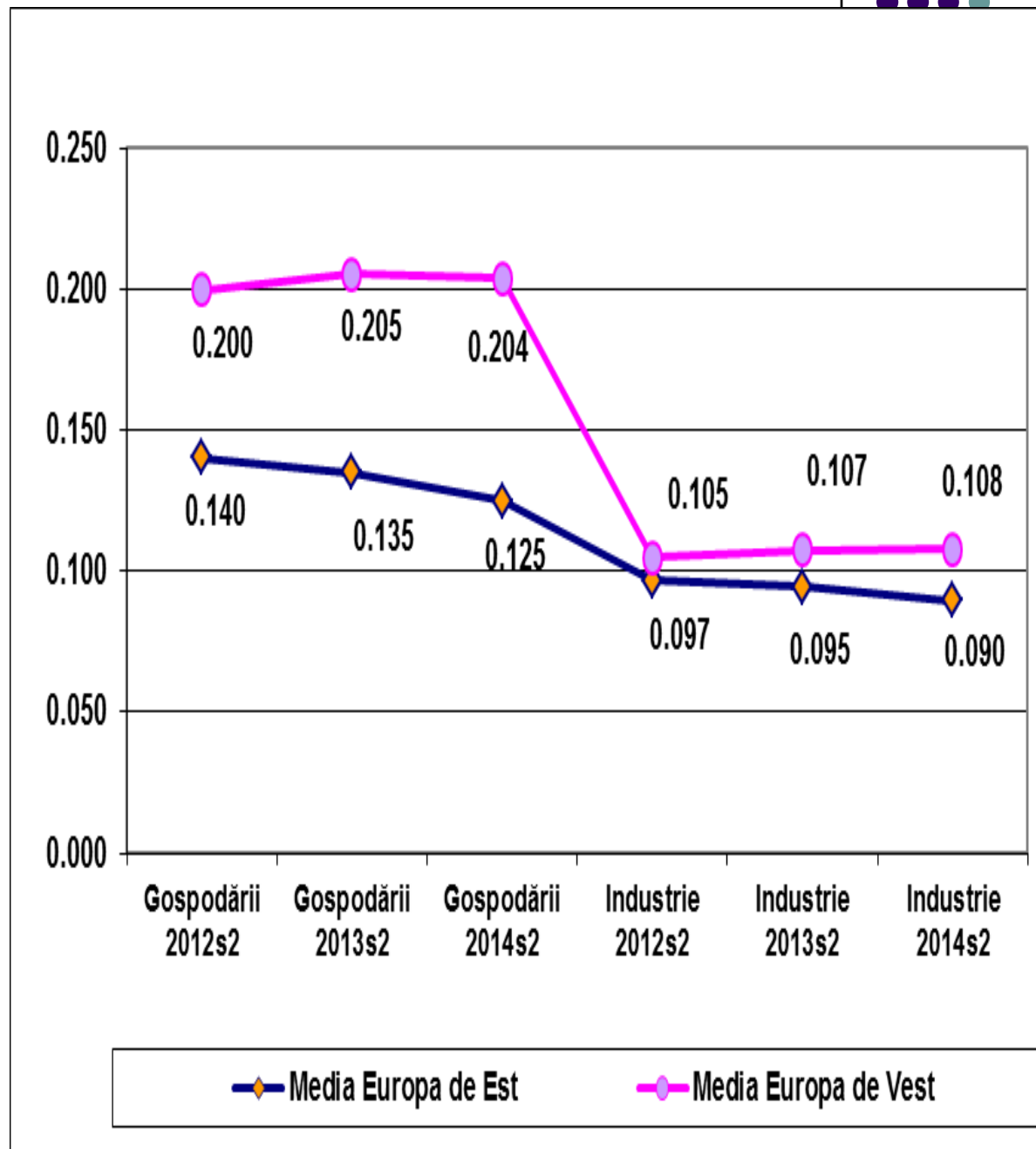
✓ *O vom denumi SĂRĂCIE ENERGETICĂ REZIDUALĂ*

✓ *România este afectată de ultimele trei forme ale sărăciei energetice*

Media prețurilor la energia electrică (euro per kWh) în două regiuni ale UE (la consumatorii casnici și industriali)

- Ce ne spune Graficul:

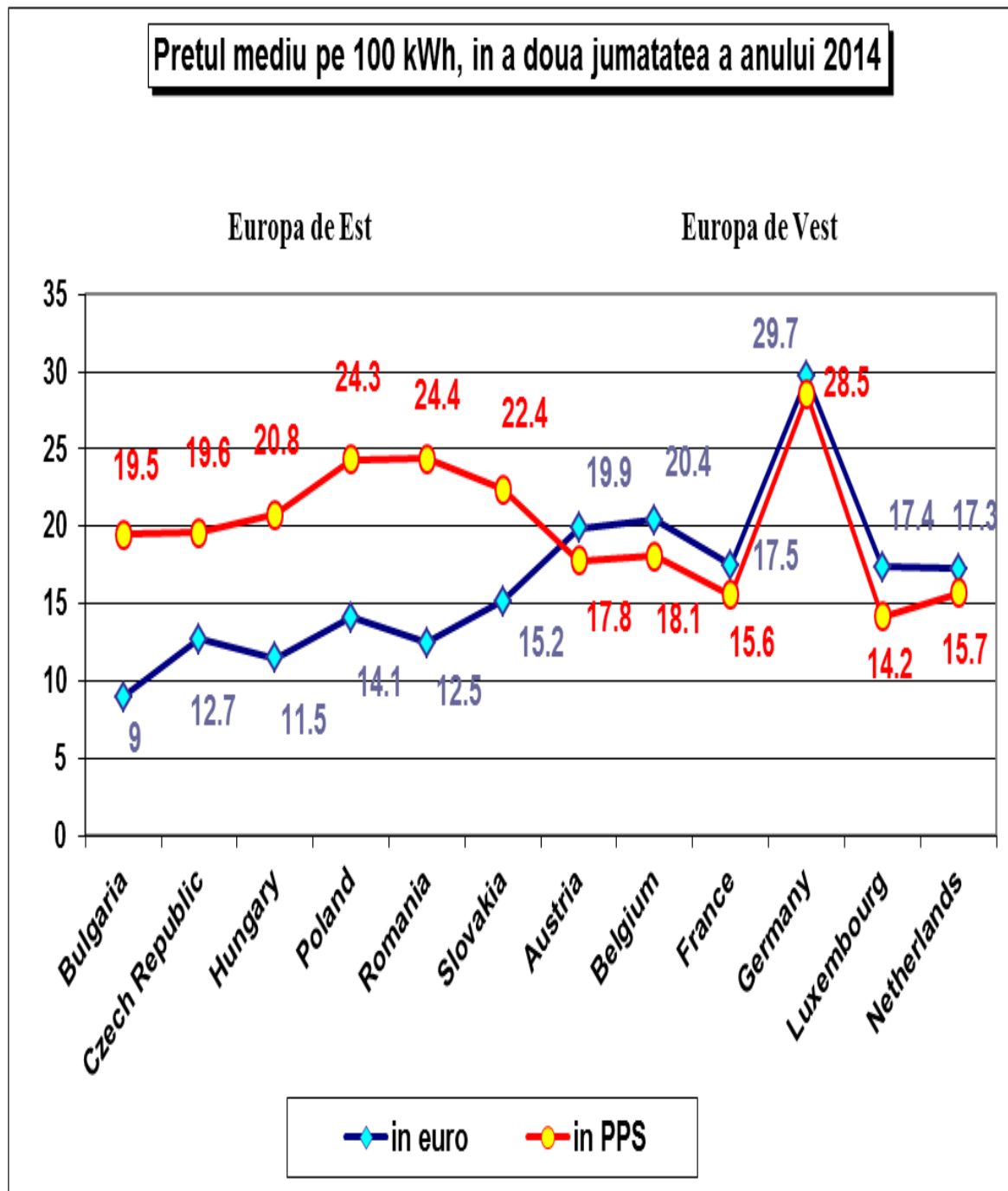
- consumul casnic este „ieftin” în Europa de est și „scump” în Europa de vest
- Deci, trebuie să scumpim consumul în Est prin politica de prețuri (doctrina armonizării prețurilor) ca să avem un consum echitabil
- **Este acesta adevărul?**

Grafic: Prețurile în PPS la energie electrică în gospodării în cele două Europe

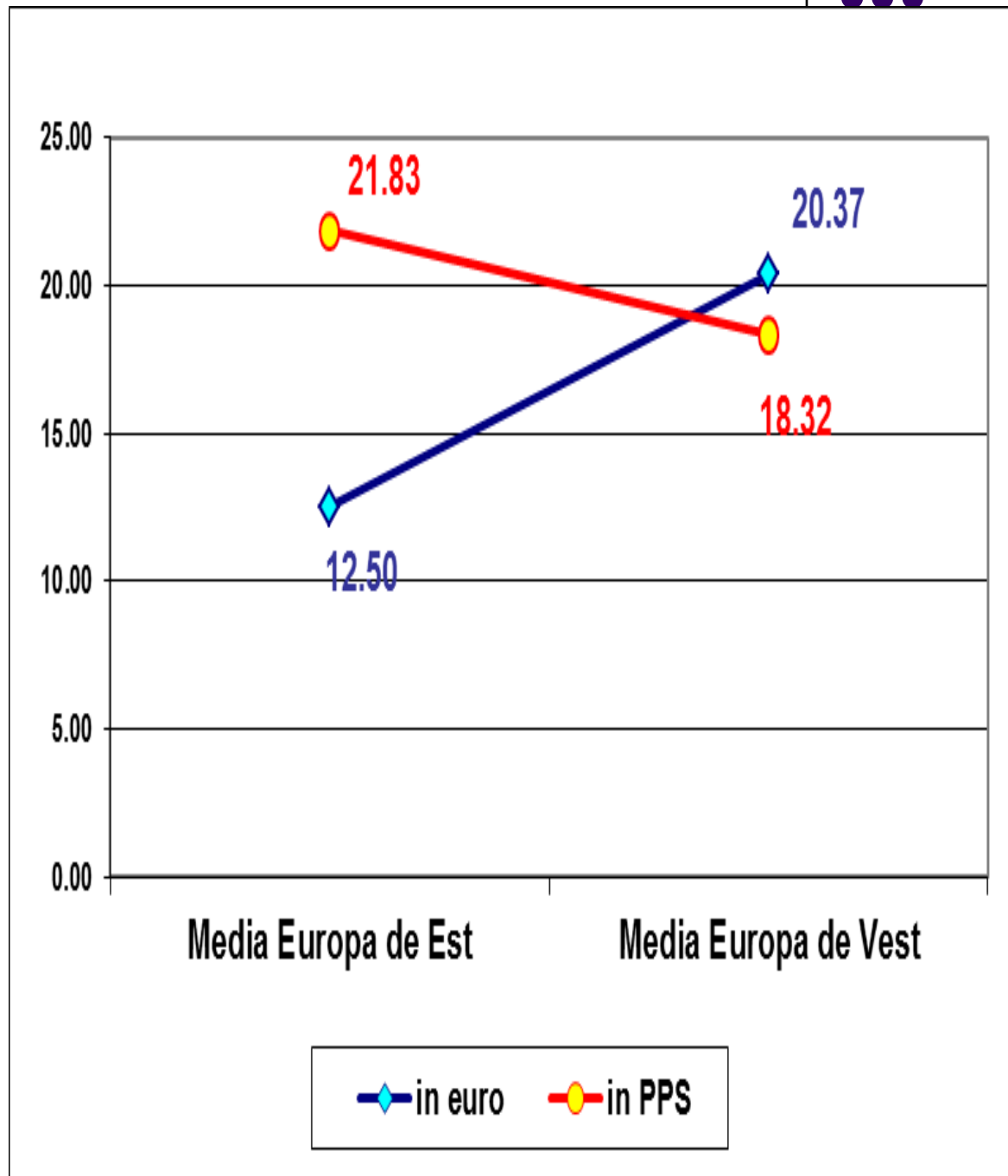
Prețurile în PPS ne spun că raportul este invers:

- Europa vestică consumă energie ieftină și Estul consumă energie scumpă
- Decalajul nu se reproduce pentru țările Europei de Vest, ceea ce arată că aici politica de prețuri are altă semnificație decât în Est
- În Vest politica de prețuri a susținut bunăstarea, în Est a ADÂNCIT decalajul și austeritatea (SER)

Foarfecele evaluării și devoalarea sărăciei energetice reziduale

- Când evaluăm consumurile energetice în euro, conchidem că pentru vestici energia este scumpă și pentru estici este ieftină
- Când evaluăm prețurile în PPS constatăm că de fapt, pentru estici energia casnică e mai scumpă decât pentru vestici
- O concluzie eronată:
„prețurile energiei electrice și gazelor naturale rămân relativ reduse, chiar dacă ne raportăm la puterea de cumpărare” (studiu BCG)

Proiecția prețurilor în oglinda veniturilor germanului mediu, europeanului mediu și românului mediu

	Român (Euro)	German (Euro)	European (Euro)	Raport de paritate G/R	Raport de paritate E/R
Plata/100 kwh euro	12	28.7	20.8	2,4/1	2/1
Venit mediu anual/gospodărie	8813	36000	20307	3/1	2/1
Venit mediu lunar/gospodărie	700	3000	1200	4/1	2/1
Procentul plății pentru electricitate din veniturile unei gospodării	1.70%	1%	1,7%	1/2	1/1

Tabel: Raportul de paritate: volumul de muncă necesar unui lucrător în cele două țări pentru a cumpăra 100 kwh

Lucrătorul român plătește aproape același preț cu lucrătorul german în termenii PPS deși câștigul românului este de șase ori mai mic (prețuri minime: finlandezi-12,4PPS/100kwh, lituanieni: 13,7PPS/100kwh)

	Germania	România	Raportul de paritate: Germania/ România
PPS	28,5 PPS/100 kwh	24,4 PPS/100 kwh	1,2
Câștiguri orare brute mediane	15,4 euro	2,0 euro	7/1 (1 ora de muncă a G =7 ore de muncă ale R)
Cheltuieli ptru electricitate în euro	29,7 euro/100 kwh	12 euro/100 kwh	2 ore/6 ore (raportul de paritate al muncilor)

Observatorul național al energiei (ONER) și Manualul consumatorului inteligent

- Constituirea în cadrul ANRE a Observatorului național al energiei (ONER) care va avea următoarele sarcini:
 1. Construirea a trei paneluri stratificate compuse din
 - ✓ trei tipuri de locuințe și gospodării pilot – din aria consumatorilor „scumpi”, a consumatorului obișnuit și din aria consumatorilor vulnerabili;
 - ✓ acestea vor completa cele trei chestionare lansate prin *ghidul consumatorului inteligent*.
 2. Elaborarea și lansarea unui *manual al consumatorului inteligent* postat pe site-ul Observatorului național al energiei, unde pot fi accesate lecții demonstrative și alte tipuri de informații utile celui ce voiește să-și eficientizeze consumul. Manualul va cuprinde:
 - a) *ghidul consumatorului inteligent* în care vor fi adunate lecții de bune practici energetice și tipuri de tehnologii și aparate inteligente pentru consumul de energie, cu prețurile asociate și cu calculul simplu de eficiență,
 - b) *ghidul specialistului amator* cuprinzând cele trei chestionare: chestionarul gospodăriei, chestionarul practicilor de consum, chestionarul normelor cognitive;
 - c) *ghidul optimizării normelor cognitive* cu procedee de urmat;
 - d) *îndrumar explicativ al tarifării* la energia electrică cuprinzând explicarea indicatorilor cuprinși în facturi și alte indicații de eficiență: praguri de consum care pot fi controlate și prin ce metode;